

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1189/2024
28.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светланае Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Гордане Којић, Александра Степановића и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Врховног суда Немањом Симићевићем, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др., због продуженог кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Слободана Цветановића, браниоца окривљених АА, ББ и ВВ - адвоката Горана Петровића, браниоца окривљеног ГГ - адвоката Данице Спасић, браниоца окривљених ББ и ВВ - адвоката Боровоја Боровића и браниоца окривљених ДД и ЋЋ - адвоката Славице Митрашиновић, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Пожаревцу К.бр.15/22 од 13.10.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр.103/24 од 12.03.2024. године, у седници већа одржаној дана 28.11.2024. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости браниоца окривљених ААА и ББ - адвоката Слободана Цветановића и браниоца окривљених АА, ББ и ВВ - адвоката Горана Петровића, у односу на повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП и захтев браниоца окривљеног ГГ - адвоката Данице Спасић, у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Пожаревцу К.бр.15/22 од 13.10.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 103/24 од 12.03.2024. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ББ и ВВ - адвоката Боровоја Боровића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Пожаревцу К.бр.15/22 од 13.10.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 103/24 од 12.03.2024. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као неблагоприятан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ДД и ЋЋ - адвоката Славице Митрашиновић, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Пожаревцу К.бр. 15/22 од 13.10.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 103/24 од 12.03.2024. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Вишег суда у Пожаревцу К.бр.15/22 од 13.10.2023. године окривљени АА је оглашен кривим да је извршио продужено кривично дело примање мита из члана 367. став 1. у вези члана 61. КЗ, за које дело му је утврђена казна затвора у трајању од две године и продужено кривично дело злоупотреба служеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ, за које дело му је утврђена казна затвора у трајању од десет месеци, па је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од две године и осам месеци. Окривљени ВВ је оглашен кривим да је извршио продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ, за које дело је осуђен на казну затвора у трајању од десет месеци. Окривљени ДД је оглашен кривим да је извршио продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ, за које дело му је изречена условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци и истовремено одређено да се иста неће извршити уколико окривљени не изврши ново кривично дело у року од једне године од дана правоснажности пресуде. Окривљени ГГ је оглашен кривим да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ, за које дело му је изречена условна осуда тако што му је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци, те одређено се да иста неће извршити уколико окривљени не изврши ново кривично дело у року од једне године од дана правоснажности пресуде. Окривљени ЂЂ је оглашен кривим да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ, за које дело му је изречена условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци, те истовремено одређено да се иста неће извршити уколико окривљени не изврши ново кривично дело у року од годину дана од дана правоснажности пресуде. Окривљени ББ је оглашен кривим да је извршио кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ, за које дело је осуђен на казну затвора у трајању од осам месеци.

Истом пресудом према окривљеном АА је, на основу одредбе члана 85. КЗ, изречена мера безбедности забрана обављања делатности предавача у ауто-школама и мера забрана обављања позива испитивача у комисијама за полагање возачких испита свих категорија у трајању од три године, рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере. На основу одредбе члана 367. став 7. у вези члана 91. КЗ, окривљеном АА је одузета имовинска корист прибављена кривичним делом и то новац у износу од 700 евра, који износ је окривљени обавезан да уплати у корист буџета Републике Србије.

Према окривљеном ВВ је, на основу одредбе члана 85. КЗ, изречена мера безбедности забрана обављања делатности предавача у ауто-школама и мера забрана обављања позива испитивача у комисијама за полагање возачких испита свих категорија у трајању од две године, рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере.

Према окривљеном ДД је, на основу одредбе члана 85. КЗ, изречена мера безбедности забрана обављања делатности предавача у ауто-школама и мера забрана обављања позива испитивача у комисијама за полагање возачких испита свих категорија у трајању од две године, рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим

да ће се условна осуда опозвати уколико учинилац прекрши забрану вршења позива испитивача.

Према окривљеном ГГ је, на основу одредбе члана 85. КЗ, изречена мера безбедности забрана обављања делатности предавача у ауто-школама и мера забрана обављања позива испитивача у комисијама за полагање возачких испита свих категорија у трајању од две године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим што ће се условна осуда опозвати ако учинилац прекрши забрану вршења позива испитивача.

Према окривљеном ЂЂ, је на основу одредбе члана 85. КЗ, изречена мера безбедности забрана обављања делатности предавача у ауто-школама и мера забрана обављања позива испитивача у комисијама за полагање возачких испита свих категорија у трајању од две године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим што ће се условна осуда опозвати ако учинилац прекрши забрану вршења позива испитивача.

Према окривљеном ББ, је на основу одредбе члана 85. КЗ, изречена мера безбедности забрана обављања делатности предавача у аутошколама и мера забрана обављања позива испитивача у комисијама за полагање возачких испита свих категорија у трајању од две године, рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере. На основу одредбе члана 367. став 7. у вези члана 91. КЗ, окривљеном ББ је одузета имовинска корист прибављена кривичном делом и то новац у износу од 100 евра, који износ је окривљени обавезан да уплати у корист буџета Републике Србије.

Окривљени су обавезани да надокнаде трошкове кривичног поступка, о чијој висини ће бити одлучено посебним решењем, те су обавезани да на име паушалног износа Вишем суду у Пожаревцу уплате износ од по 20.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 103/24 од 12.03.2024 године делимично је усвојена жалба бранилаца окривљених АА, ББ и ВВ, па је преиначена пресуда Вишег суда у Пожаревцу К. бр. 15/22 од 13.10.2023. године у делу одлуке о казнама у односу на ове окривљене и то тако што је окривљеном АА за продужено кривично дело примање мита из члана 367. став 1. у вези члана 61. КЗ утврђена казна затвора у трајању од две године, а за продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ утврђена казна затвора у трајању од осам месеци, па је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од две године и два месеца, док је окривљени ВВ за продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци и окривљени ББ за кривично дело примања мита из члана 367. став 1. КЗ осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци, док су жалбе бранилаца окривљених АА, ББ и ВВ у преосталом делу и жалбе јавног тужиоца, бранилаца окривљених ДД, ГГ и ЂЂ одбијене као неосноване, а првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

-бранилац окривљених АА и ББ, адвокат Слободан Цветановић, због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев као основан, преиначи побијане пресуде у складу са наводима захтева или да укине побијане пресуде и списе предмета врати на поновно одлучивање.

- бранилац окривљених АА, ББ и ВВ, адвокат Горан Петровић, због повреде закона из члана 438. став 2 тачка 1) и 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев као основан, преиначи побијане пресуде и окривљене ослободи од оптужбе или да укине наведене пресуде и списе предмета врати другостепеном суду на поновно одлучивање пред потпуно измењеним већем.

- бранилац окривљеног ГГ, адвокат Даница Спасић, због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев као основан, укине наведене пресуде и списе предмета врати другостепеном суду на поновно одлучивање или да наведене пресуде преиначи и окривљеног ГГ ослободи од оптужбе.

- бранилац окривљених ББ и ВВ, адвокат Боривоје Боровић, због повреде закона из члана 288., 438. став 1. тачка 9), 438. став 2. тачка 1) и 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев као основан, укине првостепену пресуду и списе предмета врати на поновно одлучивање.

-бранилац окривљених ДД и ЋЋ, адвокат Славица Митрашиновић због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев као основан и преиначи побијане пресуде тако што ће окривљене ДД и ЋЋ ослободити од оптужбе или да укине наведене пресуде и списе предмета врати на поновно одлучивање пред потпуно измењеним већем.

Врховни суд је примерке захтева за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Слободана Цветановића, браниоца окривљених АА, ББ и ВВ – адвоката Горана Петровића, браниоца окривљеног ГГ – адвоката Данице Спасић, браниоца окривљених ББ и ВВ – адвоката Боривоја Боровића и браниоца окривљених ДД и ЋЋ – адвоката Славице Митрашиновић доставио Врховном јавном тужилаштву сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења јавног тужиоца Врховног јавног тужилаштва и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Неосновани су захтеви за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Слободана Цветановића и браниоца окривљених АА, ББ и ВВ – адвоката Горана Петровића, у односу на повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и 439. тачка 1) и 2) ЗКП као и захтев браниоца окривљеног ГГ – адвоката Данице Спасић, у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљених АА и ББ, адвокат Слободан Цветановић истиче да су побијане пресуде засноване на доказима на којима се по закону не могу заснивати. Свој став бранилац

образлаже наводима да су искази свих сведока плод притисака и застрашивања од стране полицијских службеника, који су присиљавали грађане ученама да потписују записнике и да подносе кривичне пријаве и да уколико то не учине, да ће бити поднете кривичне пријаве против њих, поступајући на овај начин супротно одредбама члана 280. и 288. ЗКП. По оцени браниоца, полицијски службеници су према сведоцима поступали супротно одредбама члана 9. ЗКП и члана 16. и 84. КЗ.

На повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП у свом захтеву указује и бранилац окривљених АА, ББ и ВВ, адвокат Горан Петровић, такође се позивајући на повреду одредбе члана 9. ЗКП и указујући да је суд огласио кривим окривљеног ББ за кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ искључиво на основу исказа сведока ЕЕ, којег није непосредно испитао на главном претресу, већ је само прочитао његов исказ, иако нису били испуњени услови из члана 406. ЗКП, а што је случај и са исказом сведока ЖЖ, на чијем исказу је заснована осуђујућа пресуда у односу на окривљеног ВВ за кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ, иако је наведени сведок писменим путем обавестила суд о датуму свог доласка у суд ради испитивања.

Бранилац, адвокат Горан Петровић указује да полицијски службеници нису поштовали одредбу члана 288. ЗКП, да су обавештења од грађана исходована претњама и задржавањем и кривичним прогоном као и кршењем члана 289. ЗКП. С тим у вези, бранилац је, везано за кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ за које је оглашен кривим окривљени АА, цитирао наводе сведока ЗЗ, ИИ, ЈЈ и КК, у погледу кривичног дела злоупотреба службеног положаја у продуженом трајању из члана 359. став 1. КЗ за које осуђен окривљени АА, цитирао наводе сведока ЛЛ, ЉЉ, и мал.ММ, док у погледу кривичног дела примања мита из члана 367. став 1. КЗ, за које је осуђен окривљени ББ, цитирао наводе сведока НН, ЕЕ, сведок ЖЖ те ЊЊ.

И бранилац адвокат Даница Спасић је у захтеву за заштиту законитости истакла повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП указујући на незаконит рад службеника унутрашње контроле ОО и ПП који су сачинили кривичне пријаве, које наводни подносиоци никада нису поднели, а што је потврђено исказима сведока као и исказима самих службеника унутрашње контроле ОО и ПП.

По оцени Врховног суда, неосновани су наводи бранилаца окривљених АА и ББ - адвоката Слободана Цветановића, браниоца окривљених АА, ББ и ВВ – адвоката Горана Петровића и браниоца окривљеног ГГ – адвоката Данице Спасић, у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП из следећих разлога:

Из списка предмета произилази да је Сектор унутрашње контроле полиције – управа за послове унутрашње контроле полиције дана 03.06.2015. године поднео Основном јавном тужилаштву у Пожаревцу кривичну пријаву Ку бр. 71/15 и др., против окривљених АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, РР, СС, ТТ, ЋЋ, због постојања основане сумње да су извршили кривична дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ и др. Наведену кривичну пријаву су потписали инспектор СУКП, главни полицијски саветник ОО и полицијски службеник ПП. У наведеној пријави је наведено да је иста сачињена на основу одредбе члана 288. став 8. ЗКП, побројани су материјални докази, службене белешке о обавештењима примљеним од грађана и записници о пријему кривичних пријава.

Одредбом члана 288. став 8. ЗКП је прописано да полиција на основу прикупљених обавештења саставља кривичну пријаву у којој наводи доказе за које је сазнала приликом прикупљања обавештења. У кривичну пријаву се не уноси садржина изјава које су поједини грађани дали приликом прикупљања обавештења, осим исказа који је осумњичени дао у складу са чланом 289. ЗКП.

Исти наводи захтева, били су истакнути у жалби бранилаца окривљених АА, ББ, ВВ и ГГ, те су били предмет разматрања Апелационог суда у Крагујевцу, који је у овом кривичном поступку поступао у другом степену по жалбама изјављеним против првостепене пресуде Вишег суда у Пожаревцу К.бр.15/22 од 13.10.2023.године. Апелациони суд у Крагујевцу, као другостепени, је ове наводе оценио неоснованим и о томе на страни 8, став четири своје одлуке Кж1 бр. 103/24 од 12.03.2024. године изнео јасне и довољне разлоге, а које Врховни суд у свему прихвата као правилне, те у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на те разлоге и упућује.

И по оцени Врховног суда, из образложења побијаних пресуда не произлази да се заснивају на кривичној пријави нити на записницима о обавештењима примљеним од грађана. Наиме, првостепени суд је ценио у погледу аутентичности кривичну пријаву и записнике о пријему кривичних пријава од 21.05.2025.године поднете од стране ЊЊ, записник о пријему кривичне пријаве од 26.05.2015.године поднете од стране УУ, записник о пријему кривичне пријаве од 20.05.2015.године од стране ИИ, записник о пријему кривичне пријаве од 26.05.2015.године, поднет од стране ЈЈ, записник о пријему кривичне пријаве од 26.05.2015.године, поднет од стране ЦЦ, и то само у вези са чињеницама о истинитости података о лицима која су ове записнике потписали, односно ко је, када, где и коме поднео кривичну пријаву, док саму садржину кривичне пријаве није извео као доказ. Другостепени суд је оценио да кривичне пријаве по начину настанка не представљају незаконит доказ, те да су у пријавама наведена упозорења да постоје последице лажног пријављивања, те право да записник прочитају или да им се записник прочита пре потписивања, а што је у складу са одредбом члана 281. став 2. ЗКП.

Осим тога, неосновани су и наводи браниоца окривљених АА, ББ и ВВ, адвоката Горана Петровића, у делу да су искази сведока ЕЕ и ЖЖ прочитани на главном претресу, иако нису били испуњени услови прописани одредбом члана 406. ЗКП.

Одредбом члана 406. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да осим у случајевима посебно прописаним у том закону, упознавање са садржином записника о исказима сведока, саопштених или већ осуђених саучесника у кривичном делу као и записника о налазу и мишљењу вештака, може се по одлуци већа обавити сходно применом члана 405. тог закона ако су испитана лица умрла, душевно оболела или се не могу пронаћи или је њихов долазак пред суд немогућ или знатно отежан због старости, болести или других важних разлога.

Из списка предмета произилази да је на главном претресу одржаном дана 18.09.2023. године пред Вишим судом у Пожаревцу у предмету К. бр. 15/22, судско веће донело решење да се на основу одредбе члана 406. став 1. тачка 1) ЗКП прочитају искази сведока ЖЖ, ЧЧ и ЕЕ.

По оцени Врховног суда, нижестепени суд је у конкретном случају у свему поступио у складу са цитираном законском одредбом. Ово из разлога што из извештаја полицијске управе у Пожаревцу-полицијске станице у Великом Градишту број 38-202/23 од 17.07.2023. године произилази да полицијски службеници, поступајући у вези уручења позива за главни претрес за лице ЕЕ, одласком на кућну адресу именованог, истог нису пронашли, а да је провером кроз систем и апликацију „преласци и границе“ утврђено да је именовани напустио територију Републике Србије дана 12.09.2021. године, а није постојала евиденција његовог уласка на територију Републике Србије, као и да су полицијски службеници оперативним радом дошли до сазнања да ЕЕ борави у Италији али немају сазнање када се очекује његов долазак. Исти извештаји су за сведока ЕЕ од стране полицијске управе сачињени и дана 27.07.2023. године и 19.08.2023. године, односно исти ни тада није пронађен на адреси пријављеног пребивалишта.

Из извештаја полицијске управе у Пожаревцу – полицијска станица Петровац на Млави број 230-2099/23 од 30.07.2023. године произилази да су полицијски службеници поступили по наредби суда и том приликом у насељу ... тражили лице ЖЖ, али исту нису пронашли на адреси пребивалишта, те су на основу оперативних сазнања дошли до информације да се ЖЖ налази у иностранству.

Имајући наведено у виду, у свему су испуњени услови из члана 406. став 1. тачка 1) ЗКП, с обзиром да сведоци ЕЕ и ЖЖ нису могли бити пронађени, те су неосновани наводи браниоца адвоката Горана Петровића да је у конкретном случају прекршен закон јер наведени сведоци нису непосредно испитани пред судским већем које је донело пресуду.

Указујући на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП у вези члана 367. став 1. у вези члана 61. КЗ, бранилац адвокат Слободан Цветановић наводи да је приликом осуде његових браћеника, окривљених АА и ББ за наведено кривично дело примењен закон који се не може применити односно кривични закон који је важио до 11.09.2009. године, за које дело окривљени нису могли бити осуђени јер су дело починили након што је закон престао да важи. Ове наводе бранилац образлаже тиме да у изреци пресуде није описан битан елемент бића кривичног дела, а то је непосредно или посредно захтевање или примања поклона или друге користи а који елементи су прописани законом који важи од 11.9.2009.. године, а што је битно за утврђивање директног умишљаја код обојице окривљених за наведено кривично дело.

И бранилац окривљених АА, ББ и ВВ, адвокат Горан Петровић у свом захтеву указује на повреде закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, обзиром су судови прихватили конструкцију оптужног акта којом се директно повређује одредба члана 367. став 1. КЗ, за које дело су осуђени окривљени АА и ББ, а да нису сагледали радње извршења окривљених у односу на општи појам овог кривичног дела, што значи да су погрешно закључили да не постоји разлика између обележја бића кривичног дела и објективних услова инкриминације наспрам осталих услова на другој страни. И овај бранилац сматра да су судови применили закон који се не може применити тако што у изреци пресуде није наведено да ли су окривљени новац тражили и примили непосредно или посредно, што значи да су судови изоставили обележја кривичног дела

према закону који је важио у време извршења дела и практично применили закон из 2006. године који је раније важио и који закон се не може применити.

По оцени Врховног суда, неосновани су наводи браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Слободана Цветановића и браниоца окривљених АА, ББ и ВВ, адвоката Горана Петровића у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП у вези члана 367. став 1. КЗ, из следећих разлога:

Одредбом члана 367. КЗ (Службени Гласник РС број 72/09, који се примењивао од 11.09.2009. до 31.12.2012.године) је прописано да службено лице које непосредно или посредно захтева или прими поклон или другу корист или које прими обећање поклона или друге користи за себе или другог да у оквиру свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју не би смело извршити или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, казниће се затвором од две до дванаест година затвора.

Одредбом члана 367. КЗ (Службени Гласник РС број 72/09, 121/12, који се примењивао од 01.01.2013. до 28.02.2018.године) је прописано да службено лице које непосредно или посредно захтева или прими поклон или другу корист или које прими обећање поклона или друге користи за себе или другог да у оквиру свог службеног овлашћења или у вези са својим службеним овлашћењима изврши службену радњу коју не би смело извршити или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, казниће се затвором од две до дванаест година затвора.

У изреци пресуде Вишег суда у Пожаревцу К. бр.15/22 од 13.10.2023. године је наведено да је окривљени АА као службено лице и то члан испитне комисије за полагање возачког испита, у истовременом својству власника и директора доо „Ауто-школа ...“ ..., коме је поверено вршење јавних овлашћења у вези са полагањем возачких испита кандидата те ауто-школе, поступајући у стању урачунљивости, при чему је био свестан свог дела, забрањености истог и хтео његово извршење, од кандидата захтевао и примао поклон у новцу и то тако што је од кандидата ЗЗ примио поклон у новцу у износу од 100 евра, како не би извршио службену радњу коју би у оквиру службених овлашћења морао да изврши те да је од истог кандидата дана 18.12.2014. године примио новац у износу од 100 евра, након спроведене службене радње коју би у оквиру својих службених овлашћења морао да изврши, као и да је од неутврђеног дана након 01.02.2015. до 09.04.2015. године од ТТ и то најпре дана 03.02.2015. године, затим и дана 09.04.2015. године примио поклон у новцу у износу од по 250 евра како не би извршио службене радње које би морао да изврши у оквиру свог службеног овлашћења, и да је од ИИ и његове мајке ЈЈ захтевао поклон у новцу у износу од 150 евра, како не би извршио службене радње које би морао да изврши у оквиру свог службеног овлашћења, чиме је извршио продужено кривично дело примање мита из члана 367. став 1. у вези члана 61. КЗ.

У делу изреке пресуде који се односи на окривљеног ББ је наведено да је у својству службеног лица-члана Испитне комисије за полагање возачких испита у оквиру ауто школе „ЦЦ“ ..., након 01.01.2011.године до 23.08.2011.године, поступајући у стању урачунљивости, при чему је био свестан свог дела, забрањености истог и хтео његово извршење, од кандидата за полагање возачких испита захтевао и примио поклон у новцу, а све како не би извршио службене радње које би морао да изврши у оквиру свог службеног овлашћења, те од кандидата ЕЕ најпре захтевао, а затим и на

име поклона примио новац у износу од 100 евра, чиме је извршио кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ.

По оцени Врховног суда, у изреци пресуде наведени су сви објективни и субјективни елементи кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ, за које су окривљени АА и ББ правноснажно оглашени кривим. Према законском опису овог кривичног дела радња извршења је прописана алтернативно и огледа се у захтевању или примању поклона или друге користи или у примању обећања поклона или друге користи за себе или другог, што значи да је за извршење предметног кривичног дела довољно и да су окривљени само примили поклон. У конкретном случају, окривљени су оглашени кривим да су извршили и радњу захтевања и радњу примања поклона.

Чињеница да у изреци пресуде није прецизирано да ли су окривљени поклон захтевали непосредно или посредно не значи да није остварено биће кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ или да је примењен ранији закон који је важио до 11.9.2009.године, из разлога што битан елемент овог кривичног дела предстаља алтернативна радња захтевања поклона. Навођење да ли је оно учињено непосредно или посредно, у ситуацији када су према слову закона кажњива оба, указују на који начин је наведена радња предузета, па изостанак ове конкретизације не може довести до закључка да дело које је описано није кривично дело, како се то неосновано указује.

С тога су наводи изложени у захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљених окривљених АА и ББ, адвоката Слободана Цветановића и браниоца окривљених АА, ББ и ВВ, адвоката Горана Петровића којима се истиче да опис радњи извршења дела у односу на окривљене АА и ББ не садржи све елементе кривичног дела примање мита из члана 367. став 1. КЗ и да је примењен закон који се није могао применити, односно да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, оцењени као неосновани.

Бранилац окривљених АА и ББ, адвокат Слободан Цветановић указује и на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП у вези продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ у вези члана 61. КЗ, описаног под тачкама 2А) и 2Б) изреке првостепене пресуде, за које је окривљени АА оглашен кривим, тврдећи да дело за које је окривљени оглашен кривим није кривично дело. Бранилац наведено образлаже тиме да је за извршење овог кривичног дела неопходан искључиво директан умишљај, што овде није случај, из разлога што у Правилнику о организовању, спровођењу и начину полагања возачког испита није предвиђена санкција за испитивача ако приђе кандидату и комуницира са њим, већ је предвиђено само санкционисање кандидата ако се служе недозвољеним средствима. Из наведеног произилази да то што је окривљени комуницирао са кандидатима не значи да је извршио наведено кривично дело, већ такво понашање може представљати евентуално дисциплинску, моралну, прекршајну или неку другу одговорност, али не и кривичну. Бранилац, адвокат Слободан Цветановић указује да је иста грешка направљена и у делу у ком је окривљеном АА стављено на терет да је умишљајно подстрекао свог оца ВВ и то као службено лице, јер службено лице не може да злоупотребљава овлашћења за подстрекавање. Бранилац сматра да окривљени у критично време нису имала статус службених лица, а поред тога окривљеном АА није стављено на терет да је кривично дело извршио у подстрекавању нити је наведена одредба члана 34. КЗ.

И бранилац адвокат Горан Петровић сматра да је учињена повреда закона из члана 439. тачка 1) ЗКП у вези са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ и то за дело описано под тачком 2А) пресуде, за које је оглашен кривим окривљени АА, јер по оцени овог браниоца сама комуникација између службеног лица и кандидата није кривично дело нити је санкционисано чланом 11. став 4. Правилника, те нема ни умишљаја окривљеног. По оцени браниоца, везано за радњу описану под тачком 2Б) пресуде, кривични закон је повређен јер није могуће да се службена овлашћења злоупотребљавају подстрекавањем, те да ни окривљени АА ни ВВ у тренутку извршења радњи нису имали својство службеног лица, нити је конкретно наведено на шта је окривљени АА подстрекао окривљеног ВВ.

Врховни суд је као неосноване оценио наводе браниоца окривљених АА и ББ, адвоката Слободана Цветановића и браниоца окривљених АА, ББ и ВВ, адвоката Горана Петровића у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП у вези члана 359. став 1. КЗ који се односе на окривљеног АА, из следећих разлога:

Одредбом члана 359. став 1. КЗ је прописано да службено лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности прибави себи или другом физичком или правном лицу како корист, другом нанесе какву штету или теже повреди права другог, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

У конкретном случају, у изреци побијане пресуде Вишег суда у Пожаревцу К.бр.15/22 од 13.10.2023.године је између осталог наведено: 2А)да је окривљени АА дана 23.12.2014. године као службено лице и то члан испитне комисије за полагање возачког испита, у истовременом својству власника и директора д.о.о „Ауто-школе ...“ коме је поверено вршење јавних овлашћења у вези са полагањем возачких испита кандидата те ауто-школе,....., прекорачио границе свог службеног овлашћења, поступајући супротно одредби члана 9. став 5. Правилника, вршио недозвољену комуникацију са кандидатима у виду давања овим кандидатима одређеног броја тачних одговора на тесту за који кандидати нису имали потребно знање, па је на тај начин кандидатима ММ и ЉЉ прибавио корист у виду полагања теоријског испита „Б“ категорије без поседовања потребног знања, на тај начин што је истима саопштио да остану у просторији за полагање испита након што други кандидати изађу по свом завршетку полагања испита, да би потом уз прећутну сагласност ГГ, другог члана испитне комисије, појединачно прилазио и диктирао одређени број одговора на питања са теста за које ови кандидати нису имали потребно знање, те им је тако омогућио полагање овог испита, као и 2Б)да је у временском периоду од 25.2.2015. године до 18.3.2015. године, у ..., искоришћавањем свог службеног положаја прибавио корист кандидату ЛЛ у виду могућности полагања теоријског дела испита за возаче „Б“ категорије, а без испуњености услова у виду похађања најмање 40 часова теоријске обуке по основу члана 7. Правилника о теоријској и практичној обуци кандидата за возаче, на тај начин што је знајући да кандидат није у могућности да присуствује свим прописаним часовима теоријске обуке, претходно умишљајно подстрекао свог оца опт. ВВ у комуникацијама од 25.2.2015. и 27.2.2015. године, да овај као службено лице власник и директор ДОО "Ауто школе ..." ..., у службене исправе Дневник теоријске обуке и Регистар за оспособљавање кандидата за возаче те ауто школе, ретроактивно унесе неистините податке да је именована у периоду 15.1.2015. до 31.1.2015. године похађала часове теоријске обуке и изда јој потврду о завршеној теоријској обуци са

датумом 31.1.2015. године, по основу чега је оптужени АА омогућио овом кандидату да у Ауто-школи „...“ у ... полаже теоријски испит почев од дана 18.3.2015. године, чиме је извршио продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ.

Правилником о организовању, спровођењу и начину полагања возачког испита, вођењу и роковима чувања евиденција о возачком испиту и условима које мора да испуни возило на којем се обавља возачки испит, прописан је ток теоријског, односно практичног испита („Службени гласник РС“ бр.93/13), који Правилник је ступио на снагу 26.10.2013. године, предвиђен је комплетан поступак организовања, спровођења, као и сам начин полагања возачког испита, при чему је чланом 9. став 5. прописано да након започињања теоријског испита није дозвољена комуникација између кандидата, односно кандидата и испитивача.

Одредбом члана 7. Правилника о теоријској и практичној обуци кандидата за возаче („Службени гласник РС“ бр.93/13) је прописано да укупан фонд часова теоријске обуке износи 40, и то у оквиру основног фонда, најмање 25 часова предавања и најмање 8 часова вежби, а посебног фонда часова најмање 5 часова предавања и најмање 2 часа вежби, као и одредбе члана 36. став 1. истог Правилника, којим је прописан најмањи број часова практичне обуке за возаче „Б“ категорије, који такође износи 40 часова.

Дакле, у изреци првостепене пресуде је наведено да је окривљени АА, као службено лице, поступајући у стању урачунљивости, при чему је био свестан свог дела, забрањености истог и хтео његово извршење, прекорачио границе свог службеног овлашћења и искористио свој службени положај да би другима прибавио корист, поступајући супротно одредби члана 7. и 9. став 5. Правилника о организовању, спровођењу и начину полагања возачког испита, па су на овај начин у изреци пресуде наведени сви објективни и субјективни елементи продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ, за које је окривљени АА правноснажно оглашен кривим. С тога су наводи изложени у захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА којима се истиче да опис радњи извршења дела не садржи све елементе предметног кривичног дела и да се евентуално у радњама окривљеног остварују услови за неку другу одговорност, али не и кривичну, односно да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1. и 2. ЗКП, оцењени као неосновани.

По оцени Врховног суда, супротно наводима бранилаца окривљених, окривљени АА и ВВ су у тренутку извршења дела имали својство службених лица, с обзиром да из решења МУП-а РС 03/8 број 224-32/15 од 03.02.2015. године за ПД „Ауто-школа ...“, чији је директор и власник окривљени ВВ и решења МУП-а РС 03/09 број 224-31/15 од 03.02.2015.године за ПД „Ауто-школа ...“, чији је директор и власник окривљени АА произилази да је овим ауто-школама дозвољено да обављају послове оспособљавања кандидата за возаче моторних возила и да су исти били чланови испитних комисија за полагање, сходно члану 236. ЗОБС.

По оцени овог суда, неосновани су наводи бранилаца окривљеног АА везани за кривично дело из члана 359. став 1. КЗ којима се указује на описано подстрекавање другог лица. Наиме, окривљени АА је оглашен кривим да је извршио продужено

кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ, односно да је извршио два кривична дела у временској повезаности и то тако што је прво кривично дело описано под тачком 2А) извршио прекорачењем границе свог службеног овлашћења а друго кривично дело описано под тачком 2Б) тако што је искористио свој службени положај, у оба случаја да би другим лицима прибавио корист, чиме су описани битни елементи овог кривичног дела. Наводи описани под тачком 2Б) изреке пресуде, да је окривљени АА подстрекао свог оца окривљеног ВВ да предузме одређену радњу, представљају чињенични опис радње искоришћавања свог службеног положаја, односно конкретизацију на који начин је окривљени искористио својство члана испитне комисије за полагање возачког испита и својство власника и директора д.о.о „Ауто-школе ...“ да би кандидату ЛЛ прибавио корист у виду могућности полагања теоријског дела испита за возаче „Б“ категорије, те су неосновани наводи бранилаца окривљеног да је у конкретном случају требало применити одредбу члана 34. КЗ, ово тим пре што је окривљени оглашен кривим за продужено кривично дело при чему се у тој ситуацији кривична дела квалификују по најтежој квалификацији.

Иако је бранилац окривљеног ГГ, адвокат Даница Спасић у захтеву за заштиту законитости формално означила и повреде закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, у образложењу не конкретизује у чему се наведене повреде закона састоје, односно не наводи због чега дело за које је окривљени осуђен није кривично дело и на који начин је примењен закон који се не може применити. Одредба члана 484. ЗКП налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП), по налажењу овог суда, подразумева не само формално опредељење о којој повреди закона је реч, већ и образложење у чему се та повреда конкретно састоји. С тога је Врховни суд нашао да захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ГГ, адвоката Данице Спасић у овом делу нема законом прописан садржај, па се у разматрање и оцену ових навода није упуштао.

У осталом делу свог захтева бранилац окривљеног ГГ, адвокат Даница Спасић истиче да током поступка суд није посебно испитивао сведоке и предочавао им разлике у раније датим исказима, те као тачне узимао делове исказа којима се окривљени терете, као и да у снимљеним телефонским разговорима не постоје комуникације између окривљеног ГГ и окривљених АА и ВВ и да се окривљени ГГ не спомиње у разговорима између других лица. И бранилац, адвокат Слободан Цветановић у осталом делу свог захтева указује да током поступка није са извесношћу утврђено да су окривљени АА и ББ извршили кривично дело примање мита из члана 367. став 1. КЗ, те да је суд засновао пресуду само на основу исказа сведока, а да притом није пронађен новац од наведеног примања мита, при чему су сведоци потврдили да се окривљени ББ није сусрео са лицем које му је дало мито. Бранилац адвокат Горан Петровић у осталом делу свог захтева наводи да је одбијен предлог одбране да се преслушају разговори настали као резултат посебних доказних радњи, већ је суд само селективно одредио који делови разговора ће се преслушати, па је на овај начин повређено право окривљених на одбрану.

На описани начин, по оцени Врховног суда, браниоци окривљених АА и ББ - адвокат Слободан Цветановић, бранилац окривљених ББ, ББ и ВВ – адвокат Горан Петровић и бранилац окривљеног ГГ – адвокат Даница Спасић у осталом делу својих захтева у суштини указују на повреду члана 440. ЗКП, тако што оспоравају

правилност утврђеног чињеничног стања у правноснажним одлукама и указују на погрешну оцену доказа од стране нижестепених судова, па се овај суд у разматрање и оцену ове повреде није упуштао.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ББ и ВВ, адвоката Боривоја Боровића је по оцени овог суда недозвољен и нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП). Када се захтев подноси због повреде закона (члан 485. став 2. у вези става 1. тачка 1) ЗКП) окривљени преко свог браниоца, а и сам бранилац који у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени (члан 71. тачка 5. ЗКП), такав захтев може поднети ако је правоснажном одлуком или у поступку који је претходио њеном доношењу повређена одредба кривичног поступка и то прописана чланом 485. став 4. ЗКП или ако је на чињенично стање утврђено у правоснажној одлуци погрешно примењен закон. Право окривљеног и његовог браниоца на подношење захтева за заштиту законитости због повреде ЗКП је ограничено таксативним набрајањем повреда закона које су учињене у првостепеном поступку и у поступку пред апелационим односно другостепеним судом (члан 485. став 4. ЗКП) те се захтев може поднети због повреда одредаба члана 74, члана 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члана 439. тачка 1) до 3) и члана 441. став 3. и 4. ЗКП.

При томе, обавеза навођења разлога за подношење захтева због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП), подразумева не само формално означавање о којој повреди закона се ради, већ и указивање на то у чему се она састоји.

Иако бранилац окривљених ББ и ВВ, адвокат Боривоје Боровић у захтеву за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, која представља законом дозвољени разлог за подношење захтева за заштиту законитости, наведену повреду образлаже на тај начин што тврди да се из изведених доказа не може са потребним степеном сигурности утврдити постојање кривице код окривљених ББ и ВВ, те да одбрана окривљеног ВВ није оспорена нити једним изведеним доказом, као и да је исказ сведока ЖЖ у складу са исказом овог окривљеног и заједно представљају једну целину, те њихови искази уз материјалне доказе оспоравају закључке нижестепених судова у образложењима пресуда. Бранилац адвокат Боривоје Боровић још указује да суд није довољно ценио медицинску документацију везану за сведокињу ЖЖ која је навела да је део изјаве дала под притиском и претњама полиције.

Овакви наводи браниоца окривљених, по налажењу овог суда, представљају оспоравање чињеничног стања утврђеног правоснажним одлукама и оцене доказа од стране нижестепених судова, чиме бранилац суштински указује на повреду закона из члана 440. став 1. ЗКП.

Бранилац адвокат Боривоје Боровић још указује да су сви сведоци – кандидати за полагање возачког испита који су подносили кривичне пријаве у својим исказима изјавили да су позвани телефоном да одмах дођу у полицију где су потом инструисани да подносе кривичне пријаве, а што је супротно члану 288. ЗКП, не доводећи при томе у везу ове наводе са било којом одредбом из члана 485 став 4 ЗКП.

Имајући у виду да повреде закона из члана 288. ЗКП и 440. став 1. ЗКП не представљају законске разлоге због којих је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, то је Врховни суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ББ и ВВ, адвоката Боривоја Боровића оценио недозвољеним.

У осталом делу захтева бранилац адвокат Боривоје Боровић указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) и 439. тачка 2) ЗКП, због којих је подношење овог ванредног правног лека дозвољено окривљеном преко бранилаца. Међутим, у образложењу затева бранилац не конкретизује у чему се повреде закона састоје с обзиром да не наводи на који начин је прекорачена оптужба и примењен закон који се не може применити. С тога је Врховни суд нашао да захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ББ и ВВ, адвоката Боривоја Боровића у овом делу нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ДД и ЋЋ, адвоката Славице Миташиновић је неблаговремен.

Одредбом члана 487. став 1. тачка 1) ЗКП прописано је да ће Врховни суд у седници већа решењем одбацити захтев за заштиту законитости, ако није поднет у року из члана 485. став 3. и 4. ЗКП.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП прописано је да због повреда тог законика (члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4.) учињених у првостепеном и поступку пред апелационим судом, окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука, под условом да је против те одлуке користио редовни правни лек. Овај рок важи и рачуна се исто и за браниоца окривљеног, обзиром на одредбу члана 71. тачка 5) ЗКП, којом су права браниоца ограничена правима окривљеног.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, те чињеницу да је окривљенима ДД и ЋЋ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 103/24 од 12.03.2024. године достављена дана 15.05.2024. године, а да је њихов бранилац, адвокат Славица Митрашиновић поднела суду захтев за заштиту законитости дана 19.06.2024. године, а што произилази из службеног печата Вишег суда у Пожаревцу, дакле након протеча рока од 30 дана који је прописан одредбом члана 485. став 4. ЗКП, то је Врховни суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљених ДД и ЋЋ, адвоката Славице Митрашиновић одбацио као неблаговремен, јер је поднет након законом прописаног рока.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. став 1. и 2. ЗКП, члана 487. став 1. тачка 1) у вези члана 485. став 4. ЗКП, члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник,

Председник већа-судија,

Немања Симићевић,с.р.

Светлана Томић Јокић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић